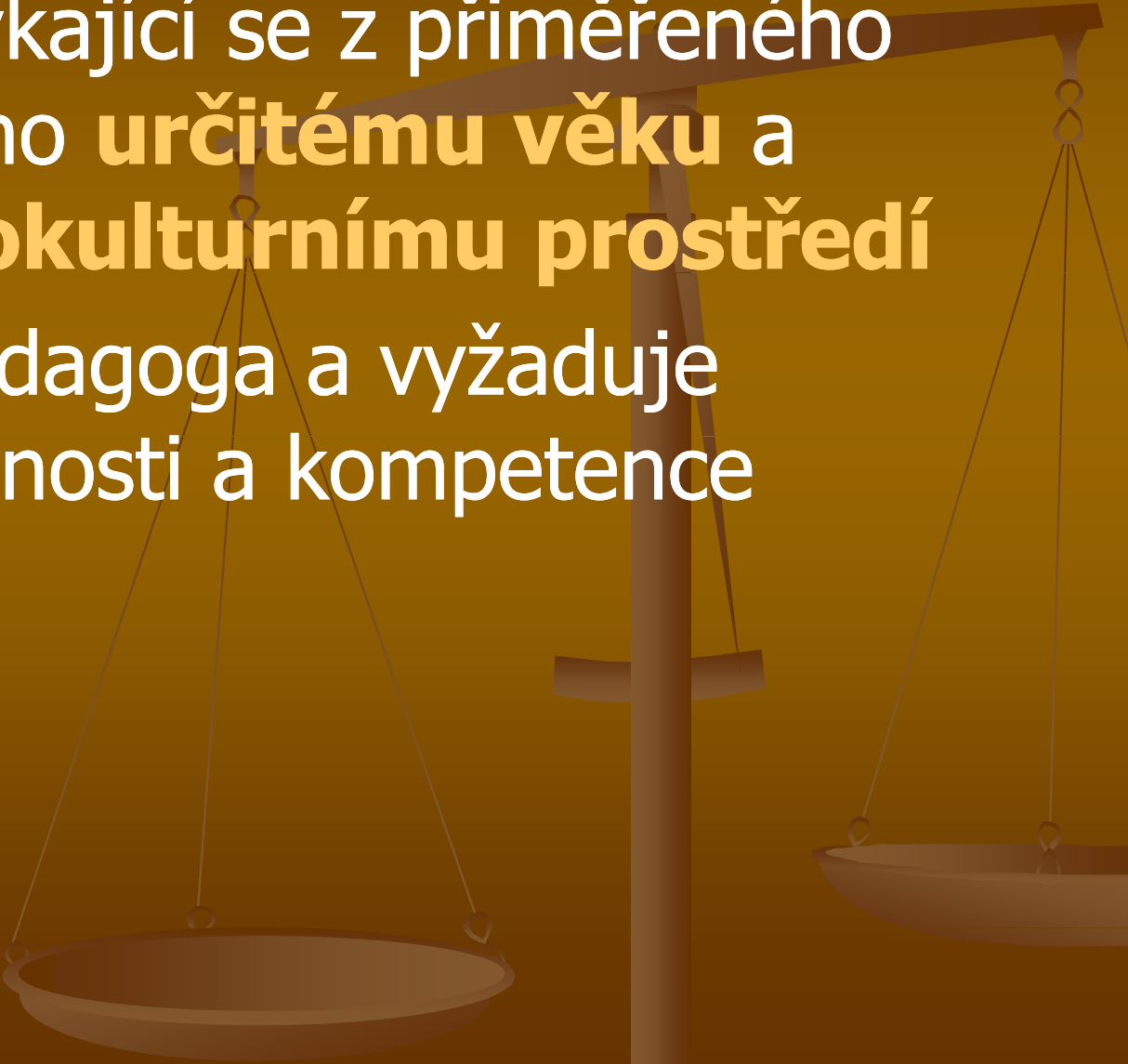

NEGATIVNÍ PROJEVY V PRÁCI PEDAGOGA

Přednáška do předmětu
TEORIE A PRAXE EDUKACE
Přednášející: Tomáš Čech

-
- **CHOVÁNÍ**, vymykající se z přiměřeného chování typického **určitému věku** a **určitému sociokulturnímu prostředí**
 - Ztěžuje práci pedagoga a vyžaduje specifické schopnosti a kompetence

CHOVÁNÍ

- 1) *disociální*
- 2) *asociální*
- 3) *antisociální*

1) disociální poruchy

a) zlozvyky

b) neposlušnost, neukázněnost

c) vzdorovitost (negativismus)

d) lhavost

a) zlozvyky

- negativní návyky, které vznikají při určité činnosti a jsou provázeny silnou potřebou (opakování navozuje silné citové prožitky, jinak dochází k napětí, k nepříjemným prožitkům, agresivity, ...)
- okusování nehtů, vybírání si v jídle, čtení noviny při jídle, jídlo v noci, při spaní držet za ruku, kouření, alkohol, nepořádnost, nedochvilnost, nezodpovědnost, vyvolávání konfliktů, ...
- **náprava** : - jde o individuální problémy
- **výchova**: - zjistit důvody, kořeny problému
- - klidné působení, trpělivost, kladný příklad dospělého, nepoužívat tresty, ocenění úspěchu a úsilí, u dospělého je prvořadá motivace a vůle – začít a pokračovat

Mnohem jednodušší je předcházení zlozvyků než je potom řešit.

b) neposlušnost, neukázněnost

- jedinec nedbá pokynů učitele, rodičů (dítě - rodiče, žák - učitelé, dospívající - jiný dospělý)
- problém, který se týká více chlapců, méně pak dívek
- do jisté míry vývojová záležitost (dětství, dospívání)
- mezi dospíváním a dospělostí se dá odstranit, pokud ne – velký problém na pracovišti, ke kolegům
- často se objevuje ve škole, ve vyučování (vyrušování, nepozornost, nevhodné chování ke spolužákům, o přestávce, ...)

Důvody:

- **1)** problém může být i v nadměrném množství požadavků, perfekcionalistická výchova
- **2)** nedostatek požadavků, volná výchova, liberální výchova, volnost
- **3)** nejednotná výchova, jiné požadavky matka – otec, rodiče – prarodiče, rodina—škola, nevhodný denní režim

Náprava a výchova

- navodit vztah důvěry
- vytvořit fungování přirozené aktivity
- používat mnohem více pochval, hodnocení
- tresty spravedlivé, přiměřené
- dítě svým zráním z těchto poruch vyrostlo

c) vzdorovitost (negativismus)

- Projevem odporu jedince proti výchovnému působení, které ho omezuje; v průběhu ontogeneze se projevují ve 2 obdobích:
- 1. období vzdoru (2 – 3 rokem)
- 2. období vzdoru (11 – 13 rokem – puberta)
- Mezi 2 – 3 rokem dochází k výraznému procesu sebeuvědomování a počátku rozvoje volního jednání.
- Dítě si uvědomuje existenci, jedinečnost a důležitost vlastní osobnosti i fakt, že může chtít i nechtít samo rozhodnout. Tento stav je součástí normálního duševního vývoje a je nezbytný. Vzdorovitost jako trvalejší porucha chování vzniká jako důsledek nesprávné výchovy.
- - dítě je v afektu (řve, pláč, kopání kolem sebe), chybná reakce je vyhovět požadavku dítěte i řešit tělesným trestem
- - nežádoucí je nutit dítě činnosti, kterou se nechce zabývat
- - nevhodná je **perfekcionistická výchova** (dítě odmítá absolutně požadavek -negativismus – dítě má tendenci činit pravý opak)
- negativismus může mít 2 podoby:
- a) pasivní – odejde v klidu do rohu (nenápadná reakce)
- b) aktivní – nápadná spontánní reakce (nesouhlasná reakce)

Náprava a výchova:

klidné jednání ve smyslu nepřizpůsobovat se afektivním reakcím dítěte
vyžadovat plnění zásadních požadavků, umožnit přiměřenost volby, učit je rozhodovat (přiměřeně věku)

d) lhavost

- vědomé a úmyslné skreslení skutečnosti nebo podání nepravých, nesprávných informací. V závažnějších případech, má-li charakter pomluvy nebo podvodu přechází v antisociální chování.

■

Druhy lži:

1. Fantazijní

- - objevuje se v dětském věku, souvisí s tím, že přesně nerozlišuje mezi skutečností a myšlenkou. Může se objevit u sugestivně položené otázky.

2. Běžná

- - objevuje se v dětském věku (školní, dospívání, v době dospělosti), dítě velmi často zažívá obavy a strach z trestu (dostal 5, něco ztratilo, něco rozbilo). Někdy se objevuje dvojitá lež – dítě o jedné věci říká doma něco jiného a ve škole něco jiného. V dospívání je lež častá. Lžou i dospělí sobě sami navzájem, nejhorší je lež, lžou-li dospělí dětem (rodice – dítě, dítě – učitel).

3. Vychloubáčná

- upoutat pozornost, snaha učinit se zajímavým, vyvolat závist

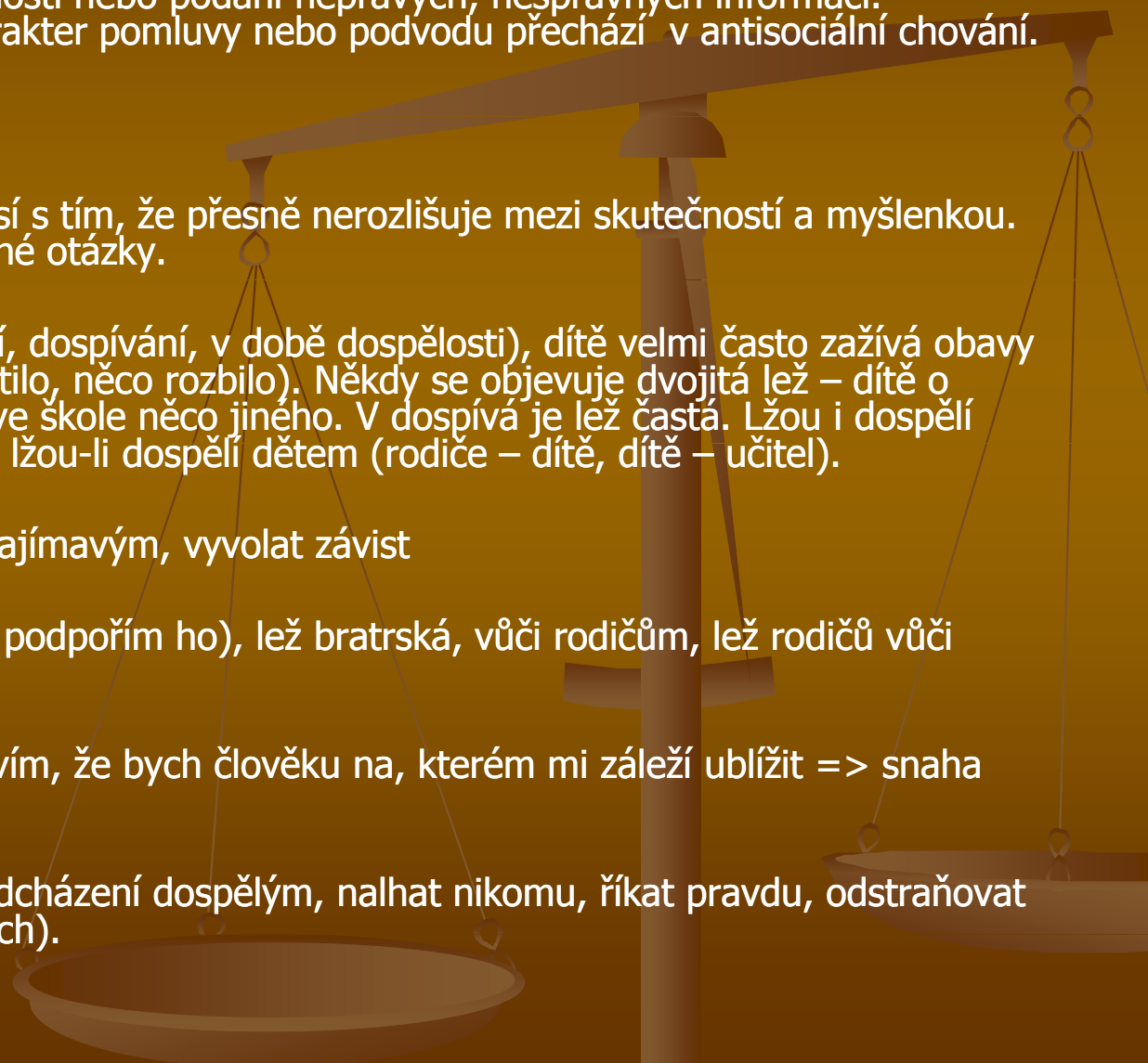
4. Solidární, kolegiální

- - lež kamarádká (tak ho neshodím, podpořím ho), lež bratrská, vůči rodičům, lež rodičů vůči dětem

5. Altruistická (milosrdná)

- - zatajení nemoci, situace, ve které vím, že bych člověku na, kterém mi záleží ublížit => snaha neublížit

- Nejlepším úkolem je prevence – předcházení dospělým, nalhat nikomu, říkat pravdu, odstraňovat nepřiměřený strach z trestu (tělesných).

2) asociální poruchy

- Záškoláctví
- Agrese, šikana
- Delikvence
- Experimentování a zneužívání návykových látek

